

ΓΙΑΝΝΗΣ ΞΑΝΘΟΥΛΗΣ

Το τρένο με τις φράουλες

Μυθιστόρημα

Σε μας, που περπατάμε.

Όλα τα ονόματα των ηρώων του βιβλίου, καθώς και τα τοπωνύμια, είναι φανταστικά.

Κόκκινη βροχή απ' τη Σαχάρα

Τρία χρόνια πέρασα στο γλυκερό έλος με τους γυρίνους, τις καλαμιές και το σάπιο υπερθέαμα μιας Σεβρολέτ του 1947. Το έλος βαθύ, ανυπολόγιστα βαθύ, για να φυλάει καλά τα μυστικά του ατυχήματος. Ξέρω όμως πως στα πνευμόνια μου, σ' αυτές τις δύο ερεθισμένες βεντάλιες, κυκλοφορούσαν γονιμοποιημένα νερά και σκουριές απ' τα σίδερα της Σεβρολέτ.

Ήταν καιρός που η ανάσα μου οξειδωνόταν απ' τη λασπώδη ανάμνηση του καρμπιρατέρ. Ύστερα ήταν κι ο βυθός στρωμένος με την κρέμα του απόλυτου βούρκου, σε αποχρώσεις λαμέ στάχτης. Κι εκεί, στην επιφάνεια, σαν κρόσσια μιας κουρτίνας από υποψίες φωτός, τα πόδια των βατράχων κι οι ουρές των ερπετών που με ανησυχούσαν με την ψυχρόαιμη λογική τους.

Όταν μετακινούνταν όλοι αυτοί οι οργανισμοί της φρίκης, άφηναν μεγαλόθυμα να φανεί, σαν χαλκομανία –μπορεί και «ολογραφία»–, σαν χαλκομανία θεόσταλη απ' τον επάνω κόσμο της λαμπρής οδύνης –ίσως αργότερα αλλάξω αυτή την έκφραση γιατί τη βρίσκω αρκετά δραματική–, το ολοστρόγγυλο πρόσωπο της αγαπημένης μου Ιζαμπέλα.

σκιασμένο απ' τα γαιώδη σκευάσματα του μακιγιάζ της Λανκόμ (αν και θα προτιμούσα να γράφεται στα γαλλικά, όπως το αντίκριζα στα περιοδικά της μητέρας: Lancôme).

Κάποτε όλα τα πλάσματα, τα φυτά, ακόμα και το κουφάρι της Σεβρολέτ, χάνονταν κι απέμενε η υγρασία του έλους και η διακριτικά αρωματισμένη εικόνα της Ιζαμπέλα. Στόμα δαμάσκηνο, ώριμο δαμάσκηνο, μάτια ενθαρρυντικά φωτεινά και υπάκουα στην προσταγή-γοητεία της καλλυντικής φίρμας και, πάνω απ' όλα, το τοξωτό χαμόγελο να διαθλάται μες στην πυκνότητα των απαίσιων υγρών – μα το θυμάμαι.

Ξυπνούσα με λασπωμένα χέρια και μυρωδιά βανίλιας στον λαιμό. Βανίλιας που την επεξεργάστηκαν αλχημιστές, με συναίσθηση πως θα 'φτανε γρήγορα στον εγκέφαλο μέσω ενός λευκού σοβαρού πόνου, που ωστόσο έμοιαζε θεραπευτικός μιας άδηλης ασθένειας με χαρακτήρα γνωστικό και λυπημένο.

Υποθέτω πως θα διψούσα αφόρητα γιατί ζητούσα λεμονάδα. Κάτι οξύ, να παρασύρει τα άλατα της τριετούς ανακωχής... Τόσο κράτησε. Τρία χρόνια. Αλλά το έλος είχε ξεκινήσει πολύ πριν. Με μια βροχή ύπουλη, που παρέσερνε τα σκονισμένα σύννεφα της Λιβύης. Έτσι είχαν πει στα δελτία ειδήσεων, πως έρχονται απ' τη Λιβύη σύννεφα σκόνης κόκκινα, πλεονάσματα των φαινομένων της ερήμου. Έβρεξε χύμα που έκαιγε. Σαν κόκκινο πιπέρι. Όλο το παμπρίζ ήταν διάστικτο απ' τα εξανθήματα της βροχής.

Κάθισα δίπλα στον Σταύρο με στοκαρισμένο πρόσωπο. Τα μπεζ και τα μοβ της εξόδου. Ήταν για κάπου επίσημα. Είχαμε μπει πια στο τούνελ των αλλεπάλληλων

υποχρεώσεων. Προτού χαλαρώσουν τα μάγουλά μου από το μακιγιάζ, ερχόταν η επόμενη νύχτα με ανάλογη πυκνόρρευστη απειλή.

Κάθισα δίπλα στον Σταύρο και είδα τα κόκκινα κουφέτα της λάσπης απ' έξω. Ήμουν απ' έξω για μια τιτάνια στιγμή και μας έβλεπα πίσω απ' την ανεμοβλοιά της Λιβύης. Αυτός να αγκαλιάζει το τιμόνι μ' ένα σταυρουδάκι στο μέτωπο. Ανάμεσα στα μάτια τού έπεφτε το σταυρουδάκι που του χάρισα σε μια κορυφαία στιγμή μου χριστιανικής πρόληψης και το κρέμασε πλάι στον καθρέφτη. Κοιτάζοντάς μας, ήξερα ότι η βροχή, που συνέχιζε να πέφτει σαν λασπωμένο κομφετί, θα αποκάλυπτε λίγο αργότερα το έλος. Όλα τ' άλλα ήταν ζήτημα χρόνου: η βλάστηση, οι οργανισμοί των νερών.

Διασχίσαμε τη Βασιλίση Σοφίας μέσα από κόρνες θριάμβου. Ήταν Τετάρτη και απ' το γήπεδο της Λεωφόρου Αλεξάνδρας κυλούσε ένα έξαλλο πλήθος φιλάθλων με διογκωμένους αδένες. Ασφαλίσαμε τις πόρτες, μας προστάτευε κι η κόκκινη βροχή... Έπειτα άρχισε να βρέχει πιο δυνατά.

«Τι έχεις;»

«Όλο αυτό το κλείσιμο...»

«Ποιο κλείσιμο;»

«Η απομόνωση... Εννοώ τη βροχή, την κίνηση...»

«Ε, και;»

Στο ραδιόφωνο ανέλυαν το φαινόμενο των αφρικανικών σύννεφων, η Σαχάρα ήταν στο επίκεντρο του ενδιαφέροντος των μετεωρολόγων. Οι άνεμοι είχαν τη δύναμη να παρασέρνουν αλλοδαπούς ουρανούς. Το αυτοκίνητο γέμισε τιμής ένεκεν αραβική μουσική παιγμένη από συνθεσάιζερ.

Έβγαλα ένα χαρτομάντιλο και το κόλλησα στη μούρη μου. Με ανακούφιση το ένωθα να απορροφά τη λιπαρότητα του κραγιόν, του μείκ απ, τον ιδρώτα που ανάβλυζε πίσω απ' τα αφτιά.

Δίπλα μας ένας μουσκεμένος ερυθρόμορφος μοτοσικλετιστής ούρλιαζε τον παιάνα της νικηφόρας ομάδας. Έτσι υπέθεσα. Κοιταχτήκαμε απορημένοι, με έξαψη. Μου έδειξε το μεσαίο δάχτυλο, κάνοντας την προσφιλή κίνηση. Μου 'κλεισε το μάτι με τους κόκκινους κρυστάλλους της βροχής χαμογελώντας... Έπειτα παρέκαμψε απότομα μια Λάντσια και πέρασε δεξιά, αδειάζοντας την εξάτμιση μπροστά μας.

Μηχανικά πήρα ένα δεύτερο χαρτομάντιλο και το 'τριψα στο πρόσωπο, αποσπώντας κομμάτια μακιγιάζ – όλες τις λιπαρές αφορμές αναστύλωσης μιας αμφιλεγόμενης ομορφιάς, αν υποθεθεί πως πάλευα να σταματήσω την καλύτερή μου έκφραση με τη βοήθεια της χημείας λίγο προτού μπω στην πέμπτη δεκαετία μου.

«Τι έπαθες;»

«Τίποτα...»

Άκουσα τον εαυτό μου πίσω από μια οροσειρά βραχώδους πούδρας να λέει «τίποτα» και να το εννοεί. Εκείνο το διάστημα πάθαινα στα καλά καθούμενα ιλίγγους και φαντάστηκα ότι τα οστεόφυτα ξανάρχονταν στο προσκηνίο λόγω καιρικών συνθηκών, αλλά δεν ήταν τα οστεόφυτα. Ήταν η οροσειρά της βραχώδους πούδρας που υψωνόταν ανάμεσα σε μένα και στον υπόλοιπο κόσμο της βροχής εκείνο το βράδυ.

«Αν δεν κατάλαβες, πρόκειται για δεξίωση...» είπε χαμηλόφωνα και εριστικά.

«Κατάλαβα...»

Μισάνοιξα το παράθυρο να αναπνεύσω τη βροχή με το αφρικανικό καρύκευμα. Μύριζε ούρα με κύμινο.

«Τι χάλια είναι αυτά;»

Φρενάρισε απότομα και τραντάχτηκα. Λίγα μέτρα μπροστά μας είχε συντελεστεί το απαραίτητο μικροτροχάιο. Άπλωσα το τρίτο χαρτομάντιλο στο πρόσωπό μου.

«Σου έχω πει χιλιάδες φορές να βάζεις τη ζώνη...»

«Μμμ...»

«Δεν είναι μπαλ μασκέ. Σ' εσένα μιλάω...»

«Κατάλαβα. Δεν είναι μπαλ μασκέ...»

Χαμογέλασα πίσω απ' την τρυφερότητα του χαρτιού, μετατοπίζοντας τον χρόνο σε μια παρανοϊκή κολεξιόν καρναβαλιστικών ενδυμασιών. Εγώ και η Λίλα μας έρμαια της ανταγωνιστικής τρέλας της μαμάς στα παιδικά μπαλ μασκέ. Εγώ «Τιρολέζα», η Λίλα «Μαρκήσιος». Εγώ «Μπατερφλάι», η Λίλα «Ολλανδέζα, παραγωγός γκούντα». Εγώ «Σφήκα», με τις πρώτες ελάνκες σε χρώμα σκατί του μελιού με λαδοπράσινες καμπύλες γραμμές και φτερά ζελατίνας, και η Λίλα «Βασίλισσα του Σαβά», χωρίς στήθος, χωρίς βιβλικό σεξαπίλ...

«Βγάλε αυτό το πράγμα απ' το πρόσωπο. Γελάς;»

«Γελώ...»

Τα κόκκινα στίγματα τώρα είχαν φύγει εντελώς από το παρμπρίζ. Γελώ... Κάποια άλλη μεσόκοπη με μαύρο φόρεμα και διαλυμένο μακιγιάζ μιλούσε πέρα απ' τις αναμνήσεις των μπαλ ντ' ανφάν... Εγώ «Κόμησσα», με στολή ιππασίας, κι η Λίλα...

«Μαργαρίτα, επιτέλους... Μαργαρίτα...»

«Δεν θυμάμαι τι είχε ντυθεί η Λίλα μας. Τι...»

«Προτείνω τρεις εκδοχές. Ή βιάφεσαι κι ανθρωπίζεσαι, ή την αράζεις εδώ μέσα σαν τους σοφέρ των υπουργών και περιμένεις κάνα τρίωρο, ώσπου να τελειώσουν όλα...»

«Η τρίτη; Υπάρχει και μια τρίτη...»

«Η τρίτη είναι να σε κατεβάσω λίγο παραπάνω και να πας στη Σταδίου, να δεις σινεμά».

Η κυκλοφορία ξανάρχισε. Δύσκολα, αλλά προχωρούσαμε. Κοιτάχτηκα στον καθρέφτη. Είχα καταστρέψει όλο το μπεζ-μοβ τοπίο απ' τη μούρη μου. Μαύρη μάσκαρα είχε σκάψει ακόμα περισσότερο τις σακούλες κάτω απ' τα μάτια· το κραγιόν, διαλυμένο γύρω απ' το στόμα, υπαινισσόταν τουλάχιστον φεστιβάλ πεολεϊχίας· μπόλιχο μείκ απ είχε γαρνίρει το άνοιγμα του φορέματος ακριβώς εκεί όπου η ακριβή μοδίστρα είχε περάσει μια σατέν φάσα, που κατέβαινε διαγωνίως πάνω απ' το δεξί στήθος ίσαμε τη μέση.

«Λοιπόν;»

Στον καθρέφτη είδα τον ανησυχητικό ιδρώτα στο μέτωπό του. Κοίταζε μπροστά με το βλέμμα του κηδεμόνα, αυτό που μισούσα και φοβόμουν...

«Η Λίλα είχε ντυθεί... ναι, τώρα το θυμήθηκα... “Μουρούνα”». Έσκασα ένα γελάκι: «Μουρούνα... της Μαύρης Θάλασσας».

«Λοιπόν;»

Το «λοιπόν» απαιτούσε τη μια απ' τις τρεις εκδοχές.

«“Μουρούνα της Μαύρης Θάλασσας”... Αυτοσχεδιασμός της μαμάς, φυσικά. Α, ναι. Η πρώτη... Η πρώτη εκδοχή», είπα βιαστικά.

«Σκουπίσου καλά και φτιάξου... δεν έχουμε καιρό. Η Συγγρού δεν θα 'χει κίνηση».

«“Μουρούνα”...» επανέλαβα ντροπιασμένη με την επιλογή μου, για μια ακόμα φορά.

Δεν ήξερα κάτω απ' τη βροχή πως ήταν η τελευταία φορά που θα ντρεπόμουν για τις συναινήσεις μου. Ήταν νωρίς για να το ξέρω, παρόλο που τα χέρια μου στραγγάλιζαν στα τυφλά μες στην τσάντα το κραγιόν, την πουδριέρα και το κρυστάλλινο βαποριζατέρ με το Φαμ, δική του επιλογή, φοιτητική και ισόβια. Το άρωμα που, θα κόντευαν είκοσι και πλέον χρόνια, άναβε πράσινο φως στο ερωτικό μας ρεπερτόριο... Το φορούσα σε ανάμνηση των ορμών μας στη δεκαετία του '60 ως και τα μέσα του '70. Δεν είχε πια καμιά σημασία, αλλά εγώ επέμενα να του θυμίζω πως αυτή η μυρωδιά ήταν η ιστορική τύψη του τέλους της σεξουαλικής μας περιπέτειας. Με κολάκευε ο ρομαντικός πόνος μιας οποιασδήποτε τύψης, γιατί ήμουν «επαναληπτικά ηλίθια», όπως έλεγε η Λίλα τον καιρό που συζητούσαμε για τις μεγάλες ερωτικές αργίες στο καρυδένιο αρ νουβό κρεβάτι.

«Τουλάχιστον κοιμάσαι καλά;» με είχε ρωτήσει μην καταλήγοντας πουθενά.

«Α, ναι. Κοιμάμαι, αφού δεν μ' ενοχλεί κανένας. Μελετώ γεωγραφία».

Κι ήταν αλήθεια. Διάβαζα με τη βοήθεια τριών λεξικών το *Νάσιοναλ Τζεογκράφικ*, που έφτανε κάθε μήνα μες στον παραλληλόγραμμο, σκληρό κίτρινο αμερικανικό φάκελό του, με τ' όνομά μου, «Μάργκαρετ», φαρδύ πλατύ από έξω. Διέσχιζα τον Αμαζόνιο άτρωτη σε οτιδήποτε σερονόταν

εκεί μέσα, μελετούσα φυλές στα πρόθυρα εξαφάνισης, γινόμενον σκόνη από μογγολικό χρώμα κι εξάίσια αύρα καβαλίνας από ανήσυχά άλογα οροπεδίων –οροπέδια που έμοιαζαν στρωμένα με μοκέτα τουίντ–, βουτούσα στη λάβα των εν ενεργεία τουριστικών ηφαιστείων της Χαβάης, συντηρούσα τον μύθο του χιονάνθρωπου των Ιμαλαΐων, προσκείμενη στη μοναξιά του δέους που προξενούσε η κλασική ανοικονόμητη πατούσα του στα αιώνια χιόνια. Τόση δράση σ' εκείνο το αρ νουβό κρεβάτι-κιβωτό των γνώσεων, με τον Σταύρο δίπλα μου να κοιμάται με τη δυνατή πλάτη του γυρισμένη στην αποδέκτρια των θαυμάτων της φύσης.

Μετά θυμήθηκα τη «Μουρούνα» της Λίλας και χαμογέλασα. Στο κασετόφωνο είχε επιλεγεί για να μας ανεβάσει το κέφι η Άμπεϊ Λίνκολν σε μια ηχογράφιση του '73, «People in me». Ήταν στις πεντέξι βασικές τζαζίστικες προτιμήσεις του. Σκοτεινές γυναίκες, αμερικανοαφρικανικής υφής, που τραγουδούσαν με ουδέτερα προσωπικό τρόπο γι' αγάπη. Είχε περάσει τόση ζωή στο μεταξύ, δεσποινίς Άμπεϊ Λίνκολν... τόση άχρηστη ζωή, με βασικό μάρτυρα την εκρού οροσειρά της πούδρας, αντάξια των Ουραλίων...

Η γυμνή πλάτη του ήταν το φυσικό μας όριο. Εκεί τέλειωνε πια η δικαιοδοσία μου ως μητριάς-ερωμένης. Έτσι αισθανόμουν. Μητριά-ερωμένη, που ενδεχομένως σε κάποια στιγμή νυχτερινής αδυναμίας να άγγιζε το μυϊκό πλέγμα του κοιμισμένου άντρα. Το ελαφρύ άγγιγμα μιας ηρωίδας ονείρου με εξαντλημένα αποθέματα ερωτικής ίντριγκας. Τίποτ' άλλο. Δεν κοιμόταν ανάσκελα. Πλαγίως τον βόλευε, και αυτό ακριβώς το πλαγίως, με την ωραία κούρμπα της αντρικής σπονδυλικής στήλης, ήταν το

μαρτύριό μου εκείνες τις μικρόψυχες φορές που έπιανα τον εαυτό μου να κακίζει την πλάγια θέση, που μου χάριζε απεριόριστη θέα όλων των μυών της πλάτης, μαυρισμένης απ' τα καλοκαίρια συν τη φυσική του μελαχρινάδα.

Καμιά φορά σκεφτόμουν ερεθισμένη τα πάθη που ξεσήκωνε το Τείχος του Βερολίνου, γι' αυτό ταράχτηκα όταν αργότερα έμαθα το γκρέμισμά του, τον καιρό που βρισκόμουν στο έλος μου. Μέχρι και το Τείχος του Βερολίνου είχε ισοπεδωθεί μπροστά στην ακράτεια των δύο Γερμανιών να ενώσουν τα αισθηματικά τους Ράιχ. Σαν μέρος του βερολινέζικου παραβάν ένωθα την πλάτη εκείνη τις ατέλειωτες γεωγραφικές μου νύχτες.

Προς το ξημέρωμα, κουρασμένη απ' το άρθρο για τη μοναδικότητα του κοκκινοτρίχη ουρακοτάγκου, αποκοιμιόμουν με αναμμένο φως. Καμιά φορά το όνειρο ερχόταν με μια μπάσα γερμανική φωνή, υποθέτω απ' τον ανατολικοβερολινέζικο τομέα, να τραγουδά μελωδικά, με το ωραίο λεσβιακό θράσος της Μάρλεν Ντίτριχ, κάτι που μέσα μου το ασυνείδητο μετέφραζε περίπου σαν «Νιώθω έλξη γι' αυτόν που πρόκειται να με καταστρέψει...». Ρυθμικό τραγούδι. Τουλάχιστον στο ρεφρέν...

Τώρα κοίταξα την πλάτη, καλυμμένη μ' ένα μαύρο λεπτό βαμβακερό ύφασμα. Γερή πλάτη, χωρίς ανάγκη για βάτες ή άλλου είδους προσθήκες, και είναι περίεργο πώς το βράδυ της μοιραίας Τετάρτης, μες στο πλήθος του Ιντερκοντινένταλ, αποκάλυψα το μικρόψυχο τραύμα που φρόντιζα πάντα να καλύπτω με γενναίες μερίδες γάζας και λευκοπλάστη. Ακριβώς η πλάτη που σήκωνε υπέροχα το μαύρο βαμβακερό σακάκι, που άφηνε να διαγράφονται τα

εφηβικά αρχαγγελικά φτερά στο πλάι, που έδινε υπόσταση στο ένα κι εβδομήντα οχτώ εκατοστά ύψος του, αυτή η πλάτη ήταν ο καίριος υπαινιγμός για το είδος ζωής που έκανα.

Κι έτσι άναβαν ένα ένα τα χρωματιστά φώτα της τρέλας, εκεί στο φουαγιέ, κι αργότερα στην αίθουσα όπου γινόταν η διάλεξη περί «αρχιτεκτονικής που εκμεταλλεύεται τη διαδρομή του φωτός, ή αρχιτεκτονικές εμπειρίες στην υπηρεσία της μνήμης, σε συνδυασμό με υλικά κάτω από προϋποθέσεις...».

Καθόμουν ανάμεσα σε ξένους που φαίνονταν γνωστοί από τον καιρό του αγωνιστικού σύμπαντος της φοιτητικής μας ζωής, αρκεί να πρόσθετα μαλλιά, φαβορίτες κι αλμυρές γεύσεις σε πουλόβερ από συνθετικό μαλλί μιας μακρινής εποχής, που το σώμα μας ζούσε με κώδικες επιθυμιών και μόνο. Καθόμουν ανάμεσα σε ξένους κι άστραφτα από θαυμασμό για τον πόνο που ανέδιδα κάτω απ' το μαύρο φόρεμα με τη σατέν φάσα διαγωνίως. Χαμογέλασα στην ανάμνηση μιας επαιτείας θαυμασμού απ' τα παιδικά μου, ανευλαβή χρόνια. Νήστευα για να με θαυμάζουν κι έδινα υποσχέσεις πως κάποτε θα πέθαινα ή θα το προσπαθούσα στη διάρκεια της Σαρακοστής. Θα γινόμουν το εθνικό πρότυπο νηστείας. Φαίνεται πως το σκέφτηκα αρκετά δυνατά, γιατί είδα μερικά κεφάλια να γυρίζουν προς το μέρος μου.

Ο Σταύρος ακίνητος. Άκουγε πέτρινος, με το νεανικό του προφίλ, για μια «... ιδιότυπη περίπτωση κονστρουκτιβισμού, όπου ο λυρισμός κι η ευαισθησία οργανώνονται σε δομές κι έτσι αποκτούν μεγαλύτερη διαύγεια ενός προσωπικού εικαστικού οράματος...». Υπέθεσα ότι ο ομιλητής

ήταν αρχιτέκτονας, φιλόσοφος ή κάποιος, τέλος πάντων, που δεν βελτίωνε καθόλου το τέντωμα μιας άγριας φλέβας στον αριστερό μου κρόταφο.

Ίδρωνα, κι όταν ιδρώνω, κάτι συμβαίνει στο τέλος της ραχοκοκαλιάς μου. Εκεί κάτω, στα μεταξωτά σύνορα των εσωρούχων μου, κοιμάται ένας Κινέζος δράκοντας με δολοφονικά ένστικτα. Μισεί να τον υγραίνει το καταραμένο ιδρωτάρι. Η αίθουσα κλιματιζόταν, ο Σεπτέμβρης ήταν επαρκώς ζεστός. Ξύστηκα πίσω από τ' αφτί και μέσα στο αφτί, θυμήθηκα το μάθημα αναπνοών που μου 'κανε η Λίλα τον καιρό που έτρεχε στις γιόγκες και στα αναπνευστικά σεμινάρια, έβγαλα τον αέρα από μέσα μου και ρούφηξα μια νέα γενναία δόση. Το 'κανα δυο τρεις φορές, αλλά την τελευταία κατάπια αέρα με πικρό άφτερ σείβ και μπερδεύτηκα. Κάπου γνώριζα καλά τούτη την εντομοκτόνα μυρωδιά.

Δεν γελάστηκα. Στο τέρμα των καθισμάτων της δικής μας σειράς, ο Γιάννης Άλφα –υπήρχε και Γιάννης Βήτα, δύο σειρές πιο κάτω, κι αυτός της ομάδας– ιδρώνε με τον δικό του αντρικό τρόπο, ξαποστέλλοντας στα πνευμόνια μου την πράσινη αηδία που πασάλειβε στις μασχάλες του. Τον Γιάννη Άλφα ξαφνικά κατάλαβα πως τον σιχαινόμουν βαθιά, με τον τρόπο που ο δράκοντας στην ακριτική περιοχή της κιλότας μου σπούδαζε το μίσος του, μουσκεμένος απ' τον ιδρώτα μου ανάκατο με Φαμ.

Ξαφνικά κι ο Γιάννης Άλφα κι ο Γιάννης Βήτα, κι ο Άγις στην μπροστινή σειρά με την Έρη, όλοι τους αρχιτέκτονες σπουδασμένοι στα μακαρονάδικα πολυτεχνεία της βόρειας Ιταλίας, γνώστες των ημιτονίων της ωρίμανσης του

προσούτο και των τραγουδιών της Μίνας, ήταν ό,τι μισούσα περισσότερο.

Η αρχιτεκτονική ομάδα της Ιταλίας ήταν οι πιο κοντινοί μας άνθρωποι. Οι άνθρωποι του Σταύρου. Του Σταύρου που, ακίνητος, σταυροπόδι, μαύρες κάλτσες με πράσινα καρό και σακαρίνια ταμπά με δύο κόκκινα σημάδια από τη βροχή στη μια κάλτσα, παρακολουθούσε τα περί «κονστρουκτιβισμού». Δεν ήταν αρχιτέκτονας ο Σταύρος. Ήταν μηχανολόγος του Μετσόβιου Πολυτεχνείου με υποτροφία στην Ιταλία –εκεί έγιναν οι κολιγιές με τους άλλους την εποχή της Χούντας–, σήμερα στέλεχος πολυεθνικών εταιρειών με συμφέροντα στη Βαγδάτη, γερμανικά κεφάλαια, Αμερικανούς δικηγόρους παλαιστινιακής καταγωγής, μυγιάγγιχτους συναδέλφους ιρλανδέζικης ράτσας απ' τη Βοστώνη και Γιαπωνέζους διευθυντές που λάτρευαν την τούρκικη κουζίνα, τα γκούλας και τα γεμιστά.

Όλος αυτός ο πολυεθνικός συρφετός με τρώμαζε κάποτε. Ύστερα δεν μ' ένοιαζε πια. Είχα τη γεωγραφία μου, τις θερμές πηγές της Ισλανδίας, τις Φερόες νήσους με τα χαβιάρια χιλιάδων ψαριών, τα μυστικά του Νησιού του Πάσχα, τον κόσμο του Μάρκο Πόλο και τους καλλιεργητές οπίου στο Πακιστάν, εθισμένους ισότιμα στον θάνατο και στο εμπόριο.

Δεν ήταν, λοιπόν, αρχιτέκτονας ο Σταύρος –πήρα άλλη μια ανάσα και συγκράτησα τον αέρα, διαστέλλοντας το μαύρο κρεπ φόρεμα–, ήταν μηχανολόγος. Οι σπασμωδικόι έρωτες των φοιτητικών χρόνων που διαιωνίζονται και πέραν των προαυλίων των σχολών, όπως έλεγε κι η μαμά.

Όμως προαύλιο είχε μόνο το Πολυτεχνείο κι όχι η

Νομική, στη Σόλωνος. Η Νομική είχε εκείνα τα καταραμένα μαθήματα που παράτησα, ηρωικά φερόμενη, στο δεύτερο έτος. Αρκούσε ο Σταύρος κι ο έρωτας στο εσωτερικό διαμέρισμά του, σε μια κάθετο της Κυψέλης, δίπλα στο Ράδιο Σίτι. Τον έκανα και γελούσε. Γελούσε, γαμούσε κι αρίστευε. Και ξαναγελούσε, δοξάζοντας την απελευθερωμένη μας ζωή και μελαγχολώντας για κάνα τρίλεπτο με τη «Michelle» των Σκαθαριών.

Όταν αργότερα, την περίοδο του έλους, με ρώτησε η ψυχολόγος «Ποια ήταν η ζωή σου, Μαργαρίτα, πριν από είκοσι πέντε χρόνια», απάντησα μ' ολόκληρες φράσεις στα αγγλικά, όπως τις τραγουδούσε ο Πολ Μακάρτνεϊ. Αλλά το βράδυ της μοιραίας Τετάρτης τον ομιλητή με τα άπταιστα ακαταλαβίστικα ελληνικά διαδέχτηκε ένας Γερμανός τεχνοκράτης με άριστα, υποθέτω, εγγλέζικα.

Έτσι, αποφάσισα πως μου διέφευγε ακόμα κι ο συμπλεκτικός σύνδεσμος «εντ», που θα πει σαφώς «και». Στο μυαλό μου ηχούσε σαν εντ – τέλος. Σκούντησα με το πόδι –τίγκα στις κόκκινες βούλες της βροχής και στα λουστρίνια μου– τον Σταύρο: «Τι λέει ο τύπος;» Μου απάντησε μ' ένα ουδέτερο βλέμμα, βλέμμα της πρόσφατης πενταετίας, και τράβηξε το πόδι του ενοχλημένος.

Ο Γερμανός κάθε τριάντα δευτερόλεπτα απάγγελλε κι ένα «εντ», το άφτερ σείβ του Γιάννη Άλφα ξανάρθε βιαστικά στα πνευμόνια μου, ο δράκοντας είχε αρχίσει να μασά το λάστιχο εκεί κάτω, ξοδεύοντας θυμωμένες εκκρίσεις.

Κοίταξα την Έρη. Βαριόταν, αλλά το γκρουπ της Ιταλίας είχε εθιστεί να ακούει υπομονετικά τους διάφορους τυπίσκους απ' τον καιρό που ασχολήθηκε με τη σχεδίαση

και κατασκευή επίπλων. Παράτησαν τα γιαπιά των ονείρων τους κι έπεσαν με τα μούτρα στα έπιπλα, που ήδη διοχέτευαν με επιτυχία στην αγορά. Είχαμε κι εμείς ένα δικό τους έπιπλο, ρολ τοπ. Μέσα εκεί ο Σταύρος φύλαγε κασέτες με τζαζ, αλλά και τους εφηβικούς δίσκους, σαρανταπεντάρια με τον Έλβις, την Κόνι Φράνσις, τον Νιλ Σεντάκα, τη Ρίτα Παβόνε –ω του σιχάματος!–, τη Φρανσουάζ Αρντί, τις *Ομπρέλες του Χερβούργου*. Δεν τις άκουγε. Τις συντηρούσε, όπως συντηρούσε κι εμένα εκτός ρολ τοπ. Εμένα, την «καλλοντική γυναίκα», που τρεφόμεν με πλούσια συστατικά επιδερμίδας και πασαλειβόμεν με αναρίθμητες διαβαθμίσεις του μπεζ, σε υγρή και στερεή κατάσταση.

Ήταν ζήτημα χρόνου η σχεδίαση ενός επίπλου απ' την «ιταλική ομάδα», όπου θα μ' έκλειναν διά παντός, σαν πολύτιμο είδος απορροφητικής ευαισθησίας, πίστεως και αγάπης. Μπαινόβγαινα στις νέες χρονολογίες άνευ λόγου, με το ερωτικό στίγμα της δεκαετίας του '60. Κανείς δεν είχε να μου προσάψει αναμνήσεις του τώρα. Ήμουν παρωχημένης αισθηματικής τεχνολογίας, το είδος που ανατρέπει τους σύγχρονους ρυθμούς, όταν είναι απαραίτητη η μνήμη για τη δοξολογία της νεότητας. Αυτό ακριβώς εξηγούσα την περίοδο του έλους στον γιατρό μου κι αυτός μ' έριξε στα καταναγκαστικά ελαφρά σπορ, ίσα ίσα να εισπράξω θλάσεις και πόνους. Μέρος της θεραπείας κι οι μυϊκοί πόνοι, για να ξεγελούνται οι άλλοι, της ψυχής, του μυοκαρδίου και των ονείρων, δηλαδή οι χειρότεροι.

«Καλά που είναι κι η Μαργαρίτα να θυμόμαστε...»

«Μαργαρίτα, ο καταλύτης μας...»

«Η Μαργαρίτα, τελικά, μου θυμίζει τον παλιό φοιτητικό κινηματογράφο Ίρις, στην οδό Ακαδημίας».

«Ε, όχι και το Ίρις. Η Μαργαρίτα είναι αστή από γεννησιμιού της – συγγνώμη, Μαργαρίτα. Είσαι το Παλλάς. Είσαι βραδινή, μια παλιά Δευτέρα βράδυ, στο Παλλάς της Βουκουρεστίου...» με καθησύχαζε ο Γιάννης Βήτα, ο πιο μαλάκας της παρέας, η αυθεντία στα προσούτα, στα αλ νέντε –επίτηδες τους παράβραζα τα μακαρόνια και τους τα σέρβιρα λαπάδες– και στα ουρλιαχτά της Μίνας. Περί αγάπης ουρλιαχτά, πάντα.

Κλοτσούσα τη μοκέτα. Μάλλον στην αρχή την κλοτσούσα, γιατί μετά άρχισα να τη σκάβω. Από κάποια ανοιχτή πόρτα πήρε το μάτι μου δύο μουσκεμένους μεσήλικες με πρόσωπα στο χρώμα της λαμπρής σκουριάς. Η Σαχάρα συνεχίζει να αδειάζει τα σύννεφά της, σκέφτηκα, αλλά βρισκόμουν πλέον πολύ πιο μακριά απ' τη Σαχάρα: στη Χώρα των Ερωτηματικών Κανιβάλων. Μια χώρα όπου οι χρόνοι τρώγονταν αναμεταξύ τους, γεμάτοι ερωτηματικά αναπάντητα.

«Μην κουνιέσαι...» τον άκουσα να μου ψιθυρίζει.

Σχεδόν αμέσως έπεσε και το πρώτο χειροκρότημα, με ένα επιδοκιμαστικό σούσουρο. Προφανώς είχε ειπωθεί κάτι ιδιαίτερα νόστιμο στην ακατάληπτη αγγλική. Το χειροκρότημα ενθάρρυνε τον ομιλητή και συνέχισε με φωνή γεμάτη κοκοράκια τα «εντ» και τα «μπατ» και τα «ένι γουέι»...

Ένωσα όπως τον πρώτο καιρό που συναναστρεφόμασταν το ιταλικό γκρουπ των αρχιτεκτόνων, όλους αυτούς τους υπέρμαχους της αφαίρεσης, που για ένα διάστημα

μου φαίνονταν ενδιαφέροντες χωρίς να ξέρω γιατί, ορμίζονταν στον Λε Κορμπιζιέ, για να τον ξεπεράσουν σύντομα με Ιταλούς και Αμερικανούς ιταλικής καταγωγής...

Φυσικά και δεν θυμόμουν το βράδυ της Τετάρτης τα ονόματα των αρχιτεκτόνων-προφητών με τα οποία με τάζιζαν στα είκοσι τόσα χρόνια των σχέσεών μας. Μόνο ο Λε Κορμπιζιέ αναδύοταν απ' τη μνήμη, μοναδική εγκυκλοπαιδική κατάκτηση, αλλά οι Ερωτηματικοί Κανίβαλοι είχαν κατασπαράξει ήδη είκοσι πέντε χρόνια ζωής σε λίγα λεπτά.

«Να ένα σπουδαίο άρθρο για το *Νάσιοναλ Τζεογκράφικ*», μουρμούρισα γέροντας προς τον Σταύρο.

«Τι;»

Με κοίταξε ανήσυχος, σταυρώνοντας τα πόδια του προς την αντίθετη φορά, χωρίς να πάρει είδηση τις ταχύτητες του ταξιδιού μου στην ερεθισμένη Χώρα των Ερωτηματικών Κανιβάλων, που είμαι σχεδόν βέβαιη ότι δεν θα άρεσε καθόλου στη μαμά και στη Λίλα.

Η χώρα απλωνόταν απέραντη, μ' ένα έδαφος αμμώδες, σαγρέ, όπου οι κόκκοι της άμμου είχαν μέγεθος ρεβιθιού, σαν χοντρή πλέξη απ' τα ρεπερτόρια των πουλόβερ. Δεν θα άρεσε καθόλου στη μαμά, όπως δεν άρεσε και σ' εμένα να υποκρίνομαι ότι συμμετέχω στον θαυμαστό κόσμο των αγγλόφωνων τεχνοκρατών.

Ούτε τους ιταλόφωνους άντεχα εκείνα τα κατασπαραγμένα χρόνια. Οι Ερωτηματικοί Κανίβαλοι καταβρόχθιζαν απίθανες ποσότητες ξεθωριασμένων αισθημάτων, επίπεδης ζωής, τα πάντα. Καταβρόχθιζαν τη μνήμη μου, χωρίς να αφήνουν πληγές και σημάδια της ακατάσχετης όρεξής τους.

Το κόλπο με τις ελεγχόμενες αναπνοές δεν έπιασε και,

στο παρά πέντε να με πιάσει ο πανικός, ανέσυρα το πρόσωπο του πατέρα μου πίσω απ' τους λευκούς πάγκους του φαρμακείου μας, στην οδό Πειραιώς.

Είχα χρόνια να θυμηθώ τον μακαρίτη τον μπαμπά με τον τρόπο μιας σωστικής ανάμνησης. Ήρεμος, λευκός κι ο ίδιος όπως οι πάγκοι, οι τοίχοι, οι πόρτες και το ταβάνι του φαρμακείου. Λευκή κι η ζυγαριά, που επέμενε να μας ζυγίζει με οκάδες και δράμια, λευκά και τα ντουλαπάκια με την επισημονική απειλή των δηλητηρίων. Δύο χρυσά φίδια κουλουριάζονταν πάνω στην άσπρη λαδομπογιά, που σήμαιναν τον υποτιθέμενο κίνδυνο της χημικής Αχερουσίας. Ο πατέρας, σε αντίθεση με τη μαμά, δεν έλεγε πολλά. Συνήθως βαλσάμωνα τα προβλήματά μας με την αγαπημένη του φράση, «Όλα θα πάνε καλά. Στο τέλος, όλα θα πάνε καλά...».

«Πώς;» αναρωτήθηκα δυνατά.

Η Έρη γύρισε και μου χαμογέλασε πονηρά, θα 'χε βαρεθεί κι αυτή τον αγγλόφωνο Γερμανό. Την είδα πίσω από το σιωπηλό τείχος μιας ανυπολόγιστης απόστασης. Σαν πρεσβυωπικό φαινόμενο. Το χέρι του συζύγου μου έγινε τανάλια και μου έσφιξε τον καρπό του αριστερού χεριού με το ρολόι. Το μπρασελέ χώθηκε στη σάρκα απ' την πίεση. Σηκώθηκα χαμογελώντας ενσυνείδητα, διέσχισα καμιά εικοσαριά γόνατα κι άλλα τόσα παπούτσια και βγήκα έξω, στο φουαγιέ, αναζητώντας τις τουαλέτες. Δεν μπορεί να μην υπάρχουν τουαλέτες στη Χώρα των Ερωτηματικών Κανιβάλων, Μαργαρίτα. Θα υπάρχουν...

«Αυτή η χώρα επινοήθηκε έτσι, μεταξύ των δύο ομιλητών στο Ιντερκοντινένταλ;» ρωτούσαν οι γιατροί στα χρόνια του έλους.

Θα είχα διηγηθεί και δώδεκα και δεκαπέντε φορές τα περιστατικά εκείνης της Τετάρτης.

Έτσι νομίζω. Τελικά υπήρχε και Χώρα των Κανιβάλων Χωρίς Απαντήσεις. Μια διχασμένη Χώρα Κανιβάλων, μισή με ερωτηματικά, μισή χωρίς απαντήσεις, κι ενδεχομένως να εφεύρισκα και μια τρίτη, με τις απαντήσεις. Ό,τι κι αν ήταν, ο χρόνος έτρωγε τον χρόνο...

Μου άρεσε που χρησιμοποιούσα την πείρα μου απ' τη γεωγραφία. Μελετώντας προσεκτικά έναν γεωφυσικό χάρτη, μπορούσα να συμπεράνω κάποια πιθανά προβλήματα σε χώρες που είχαν φυσικά εμπόδια επικοινωνίας – βουνά, ποτάμια, νησιά. Έζησα χιλιάδες νύχτες υποθέτοντας τον χαρακτήρα των ανθρώπων μιας χώρας κάτω απ' την αύρα διαφορετικών θερμοκρασιών, πίσω απ' την πλάτη του μοναδικού άντρα που αγάπησα.

* * *

Υπήρχαν τουαλέτες, και μάλιστα πολυτελείς, με φωτοκύματα που μόλις με είδαν ανάβλυσαν νερό μ' έναν νανουριστικό θόρυβο. Τουαλέτες αντρών βέβαια, ευτυχώς άδειες όταν μπήκα τρέμοντας, κάθισα, χωρίς να προσέξω το σίτσο ενός κυρίου στην πόρτα.

Το μακιγιάζ έλιωνε επικίνδυνα, τα μοβ χρώματα είχαν μετατοπιστεί κατά γελοίο τρόπο. Έριξα άφθονο νερό στο πρόσωπο, προσπαθώντας να νικήσω τον φόβο που μου ανακάτωνε τα σωθικά. Έπειτα θαύμασα τη γλωμάδα μου, ελκυστική για κανιβάλους. Υποπτεύθηκα ότι ο καθρέφτης με το κάθετο είδωλό μου θα ένιωθε αμήχανος μέσα σε τόση σιωπή.

«Το θέμα είναι ότι χωρίς μια στάλα έρωτα κι αγάπης δεν μπορώ να ζήσω».

Πρόφερα ολόκληρη τη φράση με τεχνική σοπράνο, σε μία και μοναδική αναπνοή, για να αποδυναμώσω το βάρος που ένιωθα. Την είπα κι άδειασα. Αβοήθητη, εισέπραξα την ηχώ της δήλωσής μου. Κάθισα κάτω, στα μάρμαρα που μοσχοβολούσαν αμμωνία κι απολυμαντικό, ξέροντας πως όλη η ζωή μου ήταν ένα τίποτα.

Θυμήθηκα πόσο πρόθυμη ήμουν να αγαπήσω και να αγαπηθώ, ακόμα κι όταν καταλάβαινα πως ο Σταύρος ταξίδευε σ' άλλα πελάγη, εξερευνώντας τις περίφημες προοπτικές του. Θυμήθηκα την καρτ ποστάλ φάντασμα ενός αναμενόμενου παιδιού, που κορύφωσε τη συζυγική μας κρίση, για να λήξει κι αυτή η ιστορία άδοξα, στην αποστειρωμένη ασφάλεια μιας ακριβής κλινικής.

Σε τρία χρόνια θα γευόμουν τη σοφή πλήξη μισού αιώνα ζωής και δεν είχα τίποτα. Είκοσι πέντε χρόνια ζούσαμε κάτω απ' την αμφίβολη ακτινοβολία των φοιτητικών ερώτων, Μαργαρίτα. Μου αρέσει να ψιθυρίζω τ' όνομά μου τις δύσκολες στιγμές, για να παίρνω κουράγιο. Είναι όμορφο όνομα, που δεν επιδέχεται υποκοριστικό. Ονόματα λουλουδιών μας έδωσε η μητέρα: Μαργαρίτα εμένα και Βιολέτα την αδελφή μου, που τη φωνάζαμε Λίλα.

Ακούστηκαν βήματα. Ένας ηλικιωμένος, ροδοκόκκινος τουρίστας με καρό πανταλόνι στάθηκε μπροστά στα ουρητήρια με την πλάτη γυρισμένη. Σηκώθηκα γκρεμίζοντας το σύμπαν, δοχεία απορριμμάτων, χαρτοπετσέτες, σαπυνοθήκες. Το ατάραχο καρό πανταλόνι με τα πόδια ανοιχτά ήταν η μοναδική πραγματικότητα για δύο ολόκληρα

λεπτά, όσο έκανα να βγω σ' έναν δροσερό διάδρομο, που στο τέρμα του, πάνω σ' έναν γαλάζιο τρίποδα, φιγουράριζε ελκυστική και μυστηριώδης η Ιζαμπέλα, διαφημίζοντας τις νέες κρέμες με τα εξαίρετα υδατικά συστατικά.

Συναντήθηκαν τα μάτια μας κι απέμεινα εκεί, μαγνητισμένη απ' το βελούδινο φωτογραφικό βλέμμα, έναν αιώνα. Σε παραδίπλα αίθουσα γίνονταν σεμινάρια αισθητικής, όπως μου εξήγησε μια ευγενική κυρία με πρόσωπο που θύμιζε φαγιούμ. Μ' έπιασε απ' τους ώμους προστατευτικά και με οδήγησε σ' έναν χώρο γεμάτο με κρέμες και προϊόντα μακιγιάζ. Υπήρχαν γυναίκες με άσπρες ρόμπες, που μύριζαν κομπόστα κυδώνι. Όλες έκαναν πρακτική σε άλλες ασπροντυμένες κυρίες, με κλειστά μάτια. Τις έβαφαν, τους κάλυπταν το πρόσωπο με μάσκες σε χρώμα αργίλου, τους χάιδευαν τα μάγουλα με πινέλα γεμάτα σκόνη τερακότητας. Δεν μπορώ ούτε σήμερα να προσδιορίσω πόση ώρα χρειάστηκε για να μου ζωγραφίσουν το πρόσωπο. Αμυδρά θύμιζα κουρασμένη αιγυπτιακή θεότητα, που επέζησε μιας σφοδρής αμμοθύελλας.

Μου γέμισαν τα χέρια προσπέκτους, έριξα μια τελευταία ματιά στην Ιζαμπέλα με τη θριαμβευτική ειρωνεία στα μάτια και το δαμασκηνί στόμα κι έπειτα, δεν ξέρω πώς, συνάντησα τον Σταύρο και τους άλλους στο μεγάλο χολ της εισόδου.

«Να κι η Μαργαρίτα!» φώναξε ο Γιάννης Βήτα.

Οι άλλοι μου έριξαν μια φευγαλέα, απορημένη ματιά, προφανώς για το μακιγιάζ «τουρνέ στις Πυραμίδες», και συνέχισαν την κουβέντα.

Ο Σταύρος έπαιζε στα χέρια το μπρελόκ με τα κλειδιά.

Έδινε υποσχέσεις. Ναι, έπρεπε οπωσδήποτε να ξεκινήσουν βόλει, μπάσκετ και τζόκινγκ στον Άγιο Κοσμά, τώρα που χειμώνιαζε. Μίλησε για υποψίες χαλάρωσης στην κοιλιά. Πρέπει να έχει και κοιλιά, σκέφτηκα, για να μιλά για χαλάρωση. Εγώ ό,τι ήξερα απ' το σώμα του εδώ και χρόνια ήταν η δυνατή πλάτη με το σκούρο δέρμα.

Έπεφτε ακόμη η λασποβροχή της Σαχάρας, εξηγούσαν οι πορτιέρηδες. Όλα τ' αυτοκίνητα ήταν σκεπασμένα με κόκκινη κρούστα, οπότε το πηγαδάκι των «κολλητών» συνεχίστηκε. Επαναλάμβαναν στ' αγγλικά φράσεις απ' τους ομιλητές και τους σχολίαζαν στα ιταλικά, ανακατεύοντας κι αρκετά ελληνικά πουστριλίκια, όπως το συνήθιζαν. Για όλους αυτούς είχα χάσει δυο ντουζίνες χρόνια. Τόσα ήταν περίπου τα χρόνια που χάθηκαν εκείνο το βράδυ στο σιφόνι που άνοιξα στο πίσω μέρος του κεφαλιού μου. Εκεί που καμιά φορά έπλεκα μια πλεξούδα ή έδενα τα καστανά μου μαλλιά αλογοουρά. Δυο ντουζίνες χρόνια, Μαργαρίτα... Τόσα.

Και τότε κάτι άστραψε πίσω απ' το βάρος των σκουλαρικών. Μια αθέατη αστραπή αλλά αισθητή, γιατί και τώρα, που πέρασε τόσος καιρός απ' τα γεγονότα της Τετάρτης, τη θυμάμαι. Ήταν η αστραπή της εκκίνησης για το μεγάλο φινάλε.

Πρώτα πρώτα σταθεροποίησα το σώμα μου πάνω στις γόβες. Ψήλωσα μ' ένα ειδικό βάρος, ψήλωσα τεντώνοντας τους ραχιαίους μυς, στεγνούς απ' το ιδρωτάρι που είχα χύσει πριν από λίγη ώρα στην αίθουσα ομιλιών, ξέχασα το πιθανό σενάριο για δισκοπάθεια και προχώρησα προς το μέρος τους σαν να βιάδιζα σε πασαρέλα, με τη σιγουριά

μανεκέν που επιδεικνύει ένα ανσάμπλ δόλιων προθέσεων, με δυο αχανείς πιέτες θανάτου στο πλάι.

Τους χαμογέλασα και είπα το ουδέτερο «Λοιπόν;», σαν να περίμενα εναγωνίως την επόμενη κίνησή τους. Με ξανακοίταξαν λίγο ξαφνιασμένοι και συνέχισαν την αρρενωπή συζήτηση περί βόλει, τζόκινγκ κι όλων αυτών που υποθέτω τώρα πως συζητούσαν. Γιατί τότε μάλλον δεν θα έδωσα καμιά σημασία. Πρόσεξα, κι αυτό αμυδρά το θυμάμαι, τον τρόπο της Έρης καθώς σωριαζόταν με μυστηριώδη τρόπο στο μαρμάρινο δάπεδο. Ο Γιάννης Άλφα, ο Γιάννης Βήτα, ο Σταύρος κι ο Άγις έσπευσαν αμέσως να μαζέψουν τα κομμάτια της πορσελάνινης Έρης, που τελικά επέζησε, απορημένοι άπαντες απ' το συμβάν.

«Βγήκε το φεγγάρι», ανακοίνωσα.

«Ποιο;»

Ο Σταύρος είχε επανακτήσει την αυτοκυριαρχία του, τακτοποιώντας το ύφος του.

«Λέω... για το φεγγάρι. Βγήκε».

Μέσα απ' τα φιμέ τζάμια του Ιντερκοντινένταλ η πανσέληνος τραβούσε για την κορύφωσή της. Ωραία, άσπρη πανσέληνος.

Το φαινόμενο Σαχάρα είχε τελειώσει. Η Αθήνα φωτιζόταν απ' το ώριμο φθινοπωρινό φεγγάρι κι εγώ ξετύλιγα με ιλιγγιώδη ταχύτητα τη ζωή μου. Ξαναγυρνούσα στην αρχή αρχή. Όλα αυτά μου έφεραν στον νου το παλιό μαγνητόφωνο της Γκρούντιχ που γύριζε τις μπομπίνες του βιαστικά, ώστε να φτάσουμε στο επιθυμητό άκουσμα. Έπειτα ένας πλαστικός ήχος, «ταπ», κι η φωνή του Σινάτρα μας αγκάλιαζε με τους μακρόσυρτους, γοητευτικούς ερωτικούς

θρήνους, που είχαν και κάτι το χορευτικό. Κι εκεί ήταν όλη η πλάκα. «Με το Γκρούντιχ μπήκαμε στο τούνελ του έρωτα», είχα σημειώσει κάπου. Το βρήκε η Λίλα κι από τότε έγινε ένα απ' τα κώδικά μας σαχλά αστεία...

«Δεν ρωτάς αν έσπασα τίποτα;»

Η Έρη έδειχνε ενοχλημένη απ' την αδιαφορία μου.

«Έσπασες τίποτα;»

«Πόνεσα...»

Έπειτα έπιασαν τις καληνύχτες περιφραστικά. Είχε έναν δικό της τρόπο περιφραστικών αποχαιρετισμών η παρέα της Ιταλίας. Τους παρατηρούσα εκείνη την Τετάρτη σαν να 'ταν η πρώτη φορά. Και πρώτη φορά ένιωθα πως όλοι τους ήταν δεμένοι μ' ένα ερωτικό πάθος ξεθυμασμένο αλλά κολλώδες και κατά περιόδους με οδυνηρούς υποτροπιασμούς. Υπήρχαν κι άλλα πρόσωπα-σφήνες σ' αυτή την ιστορία. Άκουγα για μια Σιλβάνα, ένα συμβατικό ιταλικό όνομα, ειδικό για να ανατριχιάζει την επιδερμίδα της μάς, αφού την παρέπεμπε στη Μάνγκανο και την Παμπανίνι, άκουγα για κάποιον Σίλβιο κι άλλα τέτοια αντάξια των ασπρόμαυρων φωτορομάντζων.

Ανάμεσα Ρώμη, Μπολόνια, Μιλάνο, Βενετία και Περούτζα παίζονταν δράματα ερωτικά, αλλά σιχαινόμουν τα φοιτητικά τους σαλιαρίσματα και το υποτιθέμενης βαρύγλυκτης νοσταλγίας βλέμμα της Έρης. Εξάλλου, ο Σταύρος ποτέ δεν μπήκε στον κόπο να μου διαλευκάνει τους γρίφους που συνήθως ανασύρονταν απ' τις ευαισθησίες τους τα χειμωνιάτικα βράδια στην κουζίνα, που καταναλώναμε τα ριζότα και τις ταλιατέλες αλά αραμπιάτα.

Μια παραμονή Χριστουγέννων, πάνε χρόνια, η Έρη έσπασε.

«Τον αγαπά... Ακόμη τον αγαπά, Μαργαρίτα... Ας μη γίνει θέμα, σε παρακαλώ. Αυτά δεν είναι πράγματα για να βγαίνουν παραέξω».

Ετοιμάζα τη γέμιση για τη γαλοπούλα κι η Έρη καθάριζε τα κάστανα. Την κοίταξα έτοιμη να βάλω τα γέλια.

«Σε παρακαλώ...»

Με παρακαλούσε με τα χέρια ζεματισμένα απ' τα βραστά κάστανα.

«Δεν μιλάει. Δεν μίλησε ποτέ. Ίσως να 'πε κάτι στον Γιάννη...»

Ήταν τρελό για να 'ναι αληθινό, όσο ρομαντικά δραματικό κι αν ακουγόταν. Ο Άγις ήταν ερωτευμένος με τον άντρα μου, απ' την Ιταλία φυσικά. Μια υπόγεια επιθυμία, ένα μαράζι που έγινε φιλία οικογενειακή, αλλά η Έρη έφραχνε παραμονιάτικα τις πληγές των ιταλικών ερώτων.

Έσκυφα στον νεροχύτη γελώντας.

«Με συγχωρείς, Έρη, αλλά δεν βρήκε να αγαπήσει κάποιον λιγότερο ερωτευμένο με τον εαυτό του;»

«Έλα τώρα...»

«Τι έλα τώρα; Δεν είμαι εγώ ο ερωτικός αντίπαλος. Ο εαυτός του είναι...»

Είχε αρχίσει ήδη να υψώνεται το τείχος της μυώδους μελαχρινής πλάτης. Οι σπόνδυλοι είχαν μπει ανάμεσα στις καρδιές μας.

«Δεν έπρεπε να σ' το πω... αλλά δεν ξέρω τι μ' έπιασε αυτές τις κωλογορτές και...» απολογήθηκε η Έρη.

«Είχε γούστο...» είπα.

«Γούστο; Βρίσκεις ότι είχε γούστο;»

«Δεν είναι κουβέντες για γέμιση γαλοπούλας, Έρη, αλλά οι ιταλικές σας παρτούζες μου θυμίζουν επιτραπέζια παιχνίδια. Μου τις περιγράφετε όλες τόσο πλατωνικά, όλες με μια δραματική άνω τελεία».

Τελικά ναι, τους ένωνε ο έρωτας. Όλους. Δεν είμαι βέβαιη για τους συνδυασμούς, αλλά πιστεύω ότι αποτελούσαν γκρουπ με βεβαρημένο ιστορικό. Όπως οι σύλλογοι νεφροπαθών, μεσογειακής αναιμίας και άλλοι, με συνδυετικό ιστό σπανιότερες ασθένειες. Πού χωρούσε ανάμεσά τους κι ο Σταύρος, πέρα απ' τη μυστική αγάπη του Άγι, που μου ήταν κι ο μόνος αληθινά συμπαθής, δεν το έμαθα ποτέ. Ούτε ρώτησα. Κι όμως, τα μισοτελειωμένα πάθη τους θα συνέχιζονταν ως το τέλος, έχοντας παρέα και τα φαντάσματα της Σιλβάνα και ποιος ξέρει πόσων άλλων σιλβανοειδών.

Πέρασαν τα Χριστούγεννα με την προκάτ ευθυμία τους, φίλησα τον Άγι μ' ένα παρατεταμένο φιλί την Πρωτοχρονιά, νιώθοντάς τον τρυφερά «συνάδελφο», μοιράσαμε δώρα, δεν μπόρεσα να διαπεράσω ούτε στιγμή το κέλυφος της αρρενωπής σιγουριάς του Σταύρου, η Έρη πάτησε τα κλάματα σ' ένα τραγούδι του Μοντούνιο. Επιτέλους, στα σαράντα μας, όλοι δικαιούμασταν μια βελουδένια μελαγχολική υστερία...

Το βράδυ της Τετάρτης στο Ιντερκοντινένταλ, ο δράκοντας στην εύφλεκτη περιοχή της κιλότας μου είχε ερεθίσει τα κοιμισμένα τρωκτικά της ζήλιας. Ξύπνησαν τσακίζοντας τις φλέβες που εξυπηρετούσαν την καρδιά, αλλά τώρα ήταν αργά για οποιαδήποτε λογική. Λίγο ακόμα και τα τακούνια μου θα βυθίζονταν στα μάρμαρα του ξενοδοχείου.

Δεν ανήκα στους ευτυχισμένους ανθρώπους της πολιτείας απόψε, κι αυτό με πλήγωνε. Άκουσα και το πλαστικό «ταπ» του παλιού μας Γκρουντινχ. Η κορδέλα είχε μαζευτεί πειθήνια στο ένα καρούλι. Στο άλλο δεν υπήρχε τίποτα. Χωθήκαμε στο αυτοκίνητο με αυτόματες κινήσεις, η Άμπεϊ Λίνκολν ξανάπιασε το τραγούδι της με στερεοφωνικά αμερικάνικα «you and me love», οι υαλοκαθαριστήρες έδιωξαν τη σκόνη της Σαχάρας, το φεγγάρι γέμισε τους καθρέφτες.

Έκλεισα τα μάτια προσπαθώντας να φανταστώ χρονολογίες ευτυχίας, μα στάθηκε αδύνατο. Η αχνή ανάμνηση του καλοκαιριού που διάβαζα ως αργά τη νύχτα στην ταράτσα του παλιού μας σπιτιού, στην Καλλιδρομίου, για τις εξετάσεις της Νομικής πέρασε βιαστικά και χάθηκε. Ένα παλιό ζεστό αεράκι κατεβασμένο απ' τον Λυκαβηττό άγγιξε τα βλέφαρα.

«Μαργαρίτα, φεύγουμε. Θα σου φέρω παγωτό γύρω στα μεσάνυχτα», ακούστηκε η φωνή της Λίλας απ' το δωμάτιό μας.

Τι ανάγκη είχε η Λίλα; Είχε καιρό ακόμα... Λουζόταν στο Μαγκρίφ της μαμάς για να βγει με τα ξαδέλφια μας, δευτεροετείς ήδη στο Πολυτεχνείο.

Στην κουζίνα οι γονείς μου μιλούσαν χαμηλόφωνα, αντικριστά όπως πάντα. Η κουζίνα ήταν το καταφύγιό τους. Άνοιγαν κι έκλειναν βρούσες, ντουλάπια, τα πιάτα ξεβολεύονταν απ' τις πιατοθήκες, το ραδιόφωνο μετέδιδε σιγά ειδήσεις κι εγώ αποστήθιζα χρονολογίες αλώσεων της Κωνσταντινούπολης, ονόματα ηγετών εχθρών του Βυζαντίου, κι ονειρευόμουν, «Του χρόνου τέτοια ώρα, Μαργαρίτα, πού θα είσαι;».

Κάτι απέραντα τρυφερό χάραζε μέσα μου στην προοπτική του επόμενου καλοκαιριού. Μερικές φορές το παράκανα με τα όνειρα. Η καρδιά μου ανέβαζε τους παλμούς της, μου έφραζε την ανάσα, με ζάλιζε. Κλεινόμουν στο μπάνιο κι έκλαιγα απ' την αναμονή της ευτυχίας. Μιας άμορφης ευτυχίας, σαρωτικής, δυσβάσταχτης.

Έριχνα νερό στο πρόσωπο κι ώσπου να ξεκοκκινίσουν τα μάτια μου ξύριζα τα πόδια μου. Τουλάχιστον μια φορά τη μέρα είχα τέτοιες κρίσεις ευτυχίας εκείνο το καλοκαίρι. Ως τη μέρα των εξετάσεων οι τρίχες στα πόδια μου είχαν ατονήσει απ' την επιθετικότητά μου και τη γλυκερίνη με το λεμόνι, παρασκεύασμα του φαρμακείου μας. Καμιά φορά έβαζα και λανολίνη Μελλάν...

* * *

Κοίταζα λοξά τον Σταύρο να δυσανασχετεί στα φανάρια αμίλητος, με το σταυρουδάκι που κρεμόταν απ' τον καθρέφτη να του 'ρχεται ακριβώς στο μέτωπο. Κοίταζα και το λεβιέ ταχυτήτων και ζήλευα για το πώς χάιδευε τις ταχύτητες. Δεν το άντεξα και κόλλησα το πρόσωπο στο κρύο τζάμι. Η Αθήνα έτρεχε κι αυτή απόψε γρήγορα, σαν τις ταινίες στο μαγνητόφωνό μας.

Το καημένο το μαγνητόφωνό μας! Κοτζαμάν γαιδούρες εγώ κι η αδελφή μου, και χάσαμε στα γέλια κάνοντας φάρσες στη γιαγιά, στον παππού και στην παραδουλεύτρα που ερχόταν τις Τρίτες για την μπουγάδα. «Πάρτε αυτόν τον σατανά από μπροστά μου!» ούρλιαζε, και δώσ' του εμείς γέλια και «ταπ» τα πλήκτρα του Γκρούντιχ.

Τρεις ώρες αργότερα σταύρωσα τον άντρα μου. Δεν

ήταν ακριβώς σταύρωση σταύρωση. Ήταν κάρφωμα με κανονικές πρόκες, τις μεγαλύτερες που είχαμε στο πατάρι.

* * *

Πάραρε την μπλε Μπε Εμ Βε, άκουσα τον ήχο των κλειδιών στο χέρι του. Στήθηκα στον σιωπηλό δρόμο μας —ένα απ' τα ήσυχα δρομάκια πίσω απ' το μαιευτήριο της «Έλενας»— με τον τρόπο που ανακάλυψα στο Ιντερκοντινένταλ, νοσταλγώντας την αφή του. Λίγο πριν, το λεβιέ. Τώρα τα κλειδιά. Η θέρμη των χεριών του. Σκέφτηκα πως δεν είχα καν μαζί του την ευκαιρία για χειραψίες. Μου φάνηκε αστείο και γέλασα δυνατά. Άκου χειραψίες εγώ με τον Σταύρο, με τα είκοσι πέντε χρόνια κοινής ζωής...

Θα πρέπει να γέλασα δυνατά, γιατί τον θυμάμαι να στέκεται και να με παρατηρεί ανήσυχος. «Ανήσυχος» είναι μια λέξη που έχω εφεύρει για να μπαλώνω τη στάση του προ της σταύρωσης. Με κοίταζε όπως κοίταζε. Αυτό είναι το σωστό. Εκείνη τη στιγμή δεν είχα αποφασίσει τίποτα. Ήμουν ένα άδειο κουτί με φαντασμαγορική κατάθλιψη.

Κλείδωσε, μπήκε στο μπάνιο, άκουσα το καζανάκι, τις βρύσες, τον κρυστάλλινο θόρυβο των μπουκαλιών —κάτι έψαχνε—, τον βήχα του για να δηλώσει την ύπαρξή του.

Ήμουν στην κουζίνα, όρθια, ντυμένη, με το αίσθημα μιας άγριας χαράς για κάποια μελλοντική λύτρωση. Μ' έπνιγε η χαρά, μ' έπνιγαν οι γρήγοροι παλμοί της καρδιάς, μ' έπνιγαν τα λάστιχα του σουτιέν, τα φερμουάρ, οτιδήποτε άγγιζε το σώμα μου μ' έπνιγε.

Ανοιγόκλεισα το ψυγείο να θυμηθώ αν πεινούσα. Δεν πεινούσα, δεν διψούσα, αλλά ήπια μονορούφι παγωμένο

νερό για να πονέσει ο λαιμός μου, να μουδιάσει η γλώσσα μου. Άκουσα την πόρτα του μπάνιου να ανοίγει κι ύστερα την τηλεόραση. Μετέδιδαν ποδόσφαιρο. Χαμήλωσε τον ήχο, δεν τον βόλεψε, και τον ανέβασε μια ιδέα.

Κατέβηκα απ' τα τακούνια εξουθενωμένη. Έβγαλα τα ρούχα μου στην κουζίνα και μπήκα γυμνή στο μπάνιο. Ο καθρέφτης έδειχνε μια κουρασμένη αιγυπτιακή θεότητα σε τόνους παστέλ. Το «είδωλο της ερήμου» έπρεπε κάποτε να ξεβαφτεί. Ξεβάφτηκε με απίθανη ποσότητα γαλακτώματος. Έπειτα η λοσιόν, έπειτα μια ουδέτερη λιπαρή κρέμα νυκτός από συνήθεια, ξέροντας πως δεν πλησίαζε κανείς σ' εκείνο το πρόσωπο. Η ίδια λιπαρή κρέμα πέρασε κι απ' τα χείλη. Χαμογέλασα στον καθρέφτη που επέμενα να τρέφω το δέρμα μου. Ο εκφωνητής ανήγγειλε φάουλ, αλλά ο Σταύρος κοιμόταν ήδη φορώντας τα γυαλιά του, με τα ελαφρά γκριζαρισμένα τσουλούφια να του πέφτουν στο μέτωπο, με τη μακό φανέλα και το εκρού μπόξερ, όπως δηλώνονταν τα σώβρακα απ' τους θεωρητικούς των εσωρούχων, να σφίγγει τους δυνατούς μηρούς, αφήνοντας χαλαρή τη γεννητική περιοχή, τα δασύτριχα πόδια ανοιχτά, τα χέρια απλωμένα στο ύψος των ώμων.

Ε, ναι. Λοιπόν, το βράδυ εκείνης της Τετάρτης κοιμόταν ανάσκελα. Είχε ξεχαστεί βλέποντας στην τηλεόραση ποδόσφαιρο. Μου έκανε εντύπωση πώς τον πήρε ο ύπνος τόσο γρήγορα, με τους λαχανιασμένους παίχτες να σαρώνουν το γήπεδο και τη σβέλτη φωνή του εκφωνητή να περιγράφει τις κινήσεις του αίλουρου τερματοφύλακα μιας ολλανδικής ομάδας. Κοιμόταν σαν πρώτα, πριν από το καθεστώς της πλάτης.

Φόρεσα το νυχτικό μου, μύρισα το κορμί του πάνω από τη φανέλα. Ούτε που κουνήθηκε. Έκλεισα την τηλεόραση. Τα ασθενοφόρα έτρεχαν μες στη νύχτα, οι μοτοσικλότες. Φιλτραρισμένοι έφταναν οι θόρυβοι των δρόμων και των λεωφορείων στο υπνοδωμάτιο. Πήρα το *Νάσιοναλ Τζεογκράφικ* απ' το κομοδίνο και μπήκα προσεκτικά κάτω από τη λινή κουβέρτα. Δεν βολεύτηκα και γύρισα στο πλάι.

Πάνω από μία ώρα ξεφύλλιζα το περιοδικό, χωρίς να μπορώ να καταλάβω ούτε τα στοιχειώδη στις κειμενολεζάντες. Κολλούσα στις εικόνες με το διάφραγμα βεβαρημένο. Μόνο κοίταζα. Ήξερα τι κοίταζα, όπως ήξερα ότι οι σχέσεις μου με την αγγλική είχαν διαταραχθεί. Κοίταζα πίσω από ένα παραπέτασμα λύπης. Το μισό περιοδικό ήταν αφιερωμένο στη Σιβηρία. Θυμάμαι τα ξανθά γελαστά κορίτσια με τα χρυσά δόντια, τα μαύρα χειμωνιάτικα δάση με τον υπερσιβηρικό σιδηρόδρομο να διαγράφει ζιγκ ζαγκ ανάμεσά τους με τον καπνό, τις οικογένειες των Μογγόλων με μπλε ηλεκτρική τζάκετ και κόκκινα τρακτέρ, τον μεσήλικα που δήλωνε ξάδελφος του Νουρέγιεφ γυμνό καταμεσής μιας συννεφιασμένης θερμοπηγής.

Είναι μυστήριο πώς ήξερα ότι ο τύπος δηλωνόταν για ξάδελφος του Νουρέγιεφ, ενώ δεν μπορούσα να διαβάσω. Ύστερα η Σιβηρία απομακρύνθηκε πίσω απ' τη λυπημένη κακοκαιρία που πλησίαζε με μεγάλα κατρακυλιστά σύννεφα όπως στο ρωσικό σινεμά, που με κάτι τέτοια τρικ δήλωναν τον αναπόφευκτο ερχομό του πολέμου. Θα πρέπει να τρόμαξα κάπου βαθιά μέσα μου, κι όμως ανέσυρα το αρχαίο τραγούδι «Stormy weather», με τη Λίνα Χορν.

Δεν ξέρω πώς, αλλά ένα θαμπό ηχείο σφηνωμένο στα

νεφρά μου θυμήθηκε το «Stormy weather», χωρίς να σημαίνει πως δεν θα γινόταν ό,τι έμελλε να γίνει. Προσπάθησα να βρω τι μήνα είχαμε. Τον βρήκα. Τον βρήκα και τον ξανάχασα, έτσι που είχε κομματιαστεί μέσα μου ο χρόνος. Μπήκα στην ανάμνηση ενός ονείρου με μια εκρηκτική κινηματογραφική θύελλα. Λύγιζαν δέντρα, έπεφτε καταρρακτώδης βροχή, λίμνες σχηματίζονταν στην ασφαλτο, πρόσωπα ακαθόριστα γνωστά με παρατηρούσαν πίσω απ' τα τζάμια, που μπορεί να ήταν και παρμπρίζ αυτοκινήτων.

Πίσω απ' το τζάμι της κουζίνας του παλιού μας σπιτιού αναγνώρισα το χαλαρό προφίλ του πατέρα. Τον προσπέρασα γρήγορα, μην αντέχοντας τη ματιά του. Κι ύστερα όλα έγιναν σιωπηλά, χωρίς ήχο, χωρίς ανάσα. Συγκράτησα την ανάσα μου με τον ίδιο θαυμαστό τρόπο που οι χολιγουντιανοί αστέρες στις περιπετειώδεις ταινίες παρέμεναν κάτω απ' το νερό, χωρίς να νιώθουν την ανάγκη οξυγόνου.

Τα χέρια του. Τα χέρια του σκέφτηκα. Εκεί είχα εντοπίσει την αγάπη που έχασα. Τα λιγοστά ψήγματα της. Στα χέρια του. Στα χέρια που άγγιζαν τα χέρια της «ιταλικής παρέας», που άγγιζαν κορμιά άλλων, όπως υπέθετα χωρίς να ξέρω· μια περήφανη θλίψη κάλυπτε αυτές τις υποθέσεις, τις ταχύτητες –πέντε θηλυκές ταχύτητες μιας θηλυκής Μπε Εμ Βε–, τα κλειδιά με το ασημένιο σαλιγκαράκι στο μπρελόκ, που δεν ήταν δικό μου δώρο. Οτιδήποτε άγγιζαν τα χέρια του.

Προχωρούσα με το νυχτικό αθόρυβα, οργανώνοντας τη σταύρωση κάτω απ' την καταιγίδα. Κανένα ουράνιο παραπέτασμα δεν άνοιξε, καμιά αόρατη χορωδία δεν

ανέλαβε εργολαβικά τους μακάβριους ύμνους που άκουγα στα φιλμ με θέμα τη Σταύρωση του Χριστού, δεν υπήρχαν κομπάρσοι για να κλάψουν, για να χλευάσουν, δεν υπήρχαν Ρωμαίοι. Κι αν σιγόνταρα τη Λίνα Χορν στο «Stormy weather», θα το 'κανα από μέσα μου, χωρίς να καταλαβαίνω το αγγλόφωνο ερωτικό δελτίο θυέλλης του τραγουδιού.

Έβαλα σκάλα, αγνοώντας την υψοφοβία μου, για να ψάξω στο πατάρι για πρόκες. Τις βρήκα αμέσως. Στα τυφλά ανακάλυψα πέντε, τις μεγαλύτερες, χώνοντας το χέρι σ' ένα μεγάλο τενεκεδένιο κουτί όπου φύλαγα τέτοια πράγματα. Πήρα και το σφυρί, ένα κομψό σφυράκι αγορασμένο για τις μικροδουλειές του σπιτιού.

Έχωσα τις πρόκες στο στόμα και ξαναγύρισα στο υπνοδωμάτιο βιαστικά. Κοιμόταν ανάσκελα, με ακουμπισμένη την πλάτη στο ξύλινο κεφαλάρι του κρεβατιού μας, γερμένο στο πλάι, όπως τον άφησα. Δίστασα.

Παρατηρούσα λεπτομέρειες που είχα να προσέξω πολύ καιρό πάνω του, μα πάλι η ματιά μου έπεφτε στα χέρια του. Δεν ξεχείλιζε καμιά οργή από μέσα μου. Έδινα τέλος σ' ένα επεισόδιο που μύριζε... Φαμ.

Έσχιψα και μύρισα τον κόρφο μου, τις μασχάλες μου. Το ξεθυμασμένο Φαμ με αηδίασε. Μπορεί να αηδίαζε και τον ίδιο, αλλά δεν μου είχε πει τίποτα. Με άφηγε ταπεινωμένη στη χημεία ενός αρώματος να κοροϊδεύω τη μισή μου ζωή, Μαργαρίτα.

Σκέφτηκα την ποιότητα της άλλης μισής ζωής που ενδεχομένως μου απέμενε.

«Καλή σκέψη, Μαργαρίτα».

Τράβηξα για το μπάνιο. Με τις πρόκες στο στόμα, σφηνωμένες στα δόντια, άνοιξα το ζεστό και το κρύο ταυτόχρονα στην μπανιέρα.

Ξαναγύρισα στο υπνοδωμάτιο μούσκεμα στον ιδρώτα. Ένα παγωμένο ποτάμι κατέβαινε τη ραχοκοκαλιά μου. Έπιασα σταθερά το αριστερό του χέρι απ' τον καρπό, χωρίς να νοιάζομαι αν θα ξυπνούσε. Ήταν πολύ αργά πια για να υπολογίσω οτιδήποτε. Δεν ξύπνησε. Το στερέωσα στο ύψος των ώμων και λίγο πιο ψηλά, τεντώνοντάς το. Πήρα την πρώτη πρόκα και σημάδεψα το κέντρο της παλάμης του. Πριν την καρφώσω, έσκυψα και φίλησα τα δάχτυλα με τα οβάλ νύχια. Μετά τραβήχτηκα γρήγορα και κοπάνησα μ' όλη μου τη δύναμη το σφυρί, πετυχαίνοντας τον στόχο με την πρώτη.

Δεν θυμάμαι τον κρότο που έκανε η πρόκα διασχίζοντας τη σάρκα, τα κόκαλα και την ξύλινη πλάτη του κρεβατιού. Θυμάμαι την έκφραση έκπληξης, την απαίσια γκριμάτσα του πόνου, τον τρόπο στα χείλη που αδυνατούσαν να ψελλίσουν λέξεις και το γλίστρημα του σώματός του καθώς έχανε τις αισθήσεις του.

Με την αυτή λογική έκανα το ίδιο και στο δεξί, μόνο που η δεύτερη πρόκα πέρασε ξωφαλτσα απ' το δέρμα ανάμεσα απ' τα δάχτυλα, δεν ξέρω πώς. Δεν ξανακοίταξα τον λιπόθυμο εσταυρωμένο. Πέταξα το σφυρί και τις άλλες τρεις πρόκες μπροστά στο κρεβάτι και βγήκα στον διάδρομο αργά, με πόδια δύσκαμπτα, βαριά, πέρα απ' τον χρόνο, πέρα απ' οποιαδήποτε λογική.

Κατευθύνθηκα με κόπο στο μπάνιο. Η μπανιέρα είχε ξεχειλίσει, τα νερά πότιζαν τα δύο μικρά ταπέτα, τα σιφόνια

δεν προλάβαιναν να τραβήξουν το νερό απ' το δάπεδο. Έκλεισα το κρύο κι άφησα το ζεστό να τρέξει κι άλλο.

Δεν θυμάμαι πόση ώρα. Θυμάμαι τα γυμνά μου πόδια στα νερά. Θυμάμαι που παρατηρούσα χωρίς απορίες το είδωλό μου στον καθρέφτη, με φόντο μπουρνούζια και πετσέτες. Το νερό συνέχιζε να χύνεται έξω απ' την μπανιέρα.

«Κλείσ' το, Μαργαρίτα».

Το 'κλεισα. Έβγαλα το νυχτικό, το εσώρουχο, και χώθηκα στο νερό. Κάθισα απότομα στον πάτο της μπανιέρας. Μάλλον θα γλίστρησα, γιατί κατάπια νερό πέφτοντας ανάσκελα.

Έπειτα, από ένα πλαστικό ποτήρι πίσω μου ακριβώς, πήρα δύο ξυραφάκια και με επιμέλεια τα 'μψηξα στις φλέβες. Όσες έβλεπα, όσες υπολόγιζα ότι ήταν φλέβες, εκεί στους καρπούς. Δεν ήξερα και πολλά από κοψίματα φλεβών. Ξάπλωσα στην μπανιέρα με το ζεστό νερό. Ζεστό, υποφερτό, περιμένοντας τις πρώτες καφετιές αιμάσσουμες ανεμώνες να αναδυθούν απ' την ασφάλεια εκείνης της μήτρας. Έτσι ωραία θα 'ταν στη μήτρα, σκεφτόμουν διακεκομμένα.

Το νερό πήρε να χάνει σύντομα τη διαφάνειά του.

«Πεθαίνεις, Μαργαρίτα».

Κάτι σαν τύψη τσίγκλησε την καρδιά κάτω απ' τους σαράντα, ή κάτι τέτοιο, βαθμούς Κελσίου.

«Ο παππούς... θα λυπηθεί ο παππούς», είπε η Λίλα.

Πριν από μισό περίπου αιώνα, όταν κοριτσάκι μαγνητισμένο απ' τον ναρκισσισμό της κηδείας μου απειλούσα τη Λίλα μας πως θα πέθαινα για λόγους προσωπικής προβολής, η κακομοίρα η Λίλα με παρέπεμπε στη λύπη που θα

δοκίμαζε ο παππούς μας. Ένας άγιος άνθρωπος που μας λάτρευε. Ήταν ο μόνος που μ' έκανε να αναβάλω το γοητευτικό σόου της κηδείας μου. Η λύπη του παππού.

Τώρα ήταν αργά για να λυπηθεί ο παππούς, τριάντα τόσα χρόνια πεθαμένος. Δεν είχες άλλοθι, κι όμως έκλαιγες σιωπηλά, Μαργαρίτα.

Πριν χαθώ, μ' έπιασε το παράπονο σαν παιδί.

«Δεν θα δω ποτέ την Ασία... ποτέ», είπα και χάθηκα.